

# Asmens individualios peticijos teisė/Trečiojo amžiaus Universitetas

Prof. Dr. Danutė Jočienė

Vilnius, 2020 04 16

# Individualių Peticijų rūšys:

- **Galimos 3 peticijų rūšys:**
- Individualios peticijos į tarptautinius, organus;
- **Ir 2 Peticijų rūšys nacionaliniu lygmeniu:**
- - peticijos teisė pagal LR Peticijų Įstatymą;
- - individualus konstitucinis skundas.

# Peticijos Teisė į Tarptautinius organus:

- **Universalus (pasaulinis) lygmuo – individualios peticijos teisė** pagal 1966 m. Jungtinių Tautų Pilietinių ir Politinių Teisių Pakto IV dalį (28-45 straipsniai) ir šio Pakto 1966 m. Pirmąjį Fakultatyvinį Protokolą:
- **1966 m. Pirmasis Fakultatyvinis Protokolas:**
  - *[valstybės] atsižvelgdamos į tai, kad toliau siekiant Pilietinių ir politinių teisių pakto tikslų reikėtų suteikti Žmogaus teisių komitetui (toliau – Komitetas), steigiamam pagal Pakto IV dalį, galimybę priimti ir svarstyti, privačių asmenų, teigiančių, kad jie yra Pakte išdėstytų teisių pažeidimų aukos, pranešimus,*
  - susitaria:

# Peticijos Teisė į Tarptautinius organus/Jungtinių Tautų sistema:

- **1 straipsnis**
- **Valstybė, Pakto Šalis, kuri tampa šio Protokolo Šalimi, pripažįsta Komiteto kompetenciją priimti ir svarstyti jos jurisdikcijai priklausančių privačių asmenų pranešimus, kuriuose teigiama, kad toji valstybė, šio Protokolo Šalis, yra pažeidusi tam tikras Pakte išdėstytas jų teises.**

# Peticija į JT Žmogaus teisių komitetą/**Priimtinoumo sąlygos:**

- **Pirmojo Fakultatyvinio Protokolo 2 straipsnis:**
  - - asmuo, kuris teigia esąs kokių nors Pakte išdėstytų teisių **pažeidimo auka** ir
  - - kuris išbandė ir **panaudojo visas turimas vidaus teisinės gynybos priemones**, gali kreiptis į Komitetą su rašytiniu pranešimu, kad Komitetas jį išnagrinėtų.
- **3 straipsnis:**
  - - Komitetas nepriimtinais laiko pagal šį Protokolą pateiktus pranešimus, kurie **yra anoniminiai** arba
  - - kuriais **piktnaudžiaujama teise pateikti tokius pranešimus**, arba
  - - kurie yra **nesuderinami su Pakto nuostatomis**.

# JT Žmogaus teisių komitetas:

- **Pirmojo Fakultatyvinio Protokolo 5 straipsnis:**
- **2. Komitetas nesvarsto jokio privataus asmens pranešimo, kol neįsitikina, kad:**
  - **a) tas pats klausimas tuo pačiu metu nenagrinėjamas pagal kitą tarptautinio tyrimo ar ginčo sprendimo procedūrą;**
  - **b) privatus asmuo išbandė ir panaudojo visas turimas vidaus teisines gynybos priemones.**

Ši taisyklė netaikoma tais atvejais, kai vidaus teisinės gynybos priemonės taikomos nepagrįstai ilgai.

# JT Žmogaus teisių komiteto Išvadų (bylų) pavyzdžiai:

- Komiteto byla *Ignatane prieš Latviją*:
- **Pranešėja nurodė**, kad ji norėjo dalyvauti rinkimuose, tačiau buvo pašalinta iš rinkimų sąrašo, nes ji neturėjo reikiamo valstybinės kalbos mokėjimo lygio.
- **Valstybė nurodė**, kad norint dalyvauti viešuosiuose rinkimuose, reikia aukšto valstybinės kalbos mokėjimo lygio, todėl tai pagrįstas ir objektyvus reikalavimas.
- **Komitetas teigė**, kad Pakto 25 straipsnis kiekvienam piliečiui suteikia teisę būti išrinktam periodiniuose rinkimuose be jokių skirtumų, įskaitant kalbą.
- JT Žmogaus teisių komiteto 2001 m. liepos 25d. Išvada byloje *Ignatane prieš Latviją*, 884/1999.

# JT Žmogaus teisių komiteto Išvadų (bylų) pavyzdžiai:

- Komiteto byla *Venier ir Nicolas prieš Prancūziją*:
- **Pareiškėjai teigė**, kad valstybės įstatymai nurodo dvigubai ilgesnę karinę tarnybą asmenims, **atliekantiems civilinę tarnybą**, nei karinę tarnybą.
- **Komitetas** - yra **galimas karinių tarnybų išskyrimas**, tačiau vien tai, jog viena karinė tarnyba trunka ilgiau nei kita dėl noro patikrinti asmens įsitikinimų nuoširdumą, nėra tinkamas kriterijus, pateisinantis tokį išskyrimą.
- Pažeistas Pakto 26 str. - **žmogaus teisė į lygybę prieš įstatymą**.
- JT Žmogaus teisių komiteto 1997 m. liepos 11d. Išvada byloje *Venier ir Nicolas prieš Prancūziją*, 690/1996 ir 691/1996.



# JT Žmogaus teisių komiteto Išvadų (bylų) pavyzdžiai:

- *Byla **Andrea Vandom prieš Korėjos Respubliką**:*
- Mokytojams privalomi ŽIV ir narkotikų vartojimo testai.
- Išimtis – netaikoma mokytojams, kurie yra Korėjos Respublikos piliečiai.
- **Valstybė argumentavo**, kad ši priemonė įvesta visuomenės sveikatos apsaugos ir viešosios tvarkos palaikymo tikslais.
- **Komitetas** - valstybė NEPAGRINDĖ, kodėl tai buvo būtina.
- **Komitetas nutarė** - reikalavimas, kad pareiškėja pateiktų privalomą ŽIV/AIDS ir narkotikų testų pažymėjimą kartu su jos prašymu pratęsti vizą, buvo **jos teisių (LYGYBĖS) pažeidimas**.
- JT Žmogaus teisių komiteto 2013 m. liepos 7d. Išvada byloje *Andrea Vandom prieš Pietų Korėjos Respubliką*, 2273/2013.

# Peticijos Teisė į Tarptautinius organus/Regioninis lygmuo:

- **Regioninis lygmuo** – individualios peticijos teisė pagal 1950 m. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją (toliau – Europos žmogaus teisių konvencija, EŽTK, Konvencija):
- **INDIVIDAS, nevyriausybinė organizacija ir asmenų grupė turi teisę pateikti skundą tarptautiniam teismui prieš jo ar kitą** valstybę/jos pareigūnus (Konvencijos 34 str.);
- Pagal Konvenciją tik pati valstybė atsako už jos organų/pareigūnų veiksmus pagal Konvenciją.

# EŽTK Konvencijos 34 str. – Individualios peticijos teisė/Priimtimumo sąlygos:

- 34 STRAIPSNIS. Individualios peticijos.
- Kiekvienas **fizinis asmuo, nevyriausybinės organizacijos ar grupės asmenų**, teigiantys, kad jie yra [...]
- padaryto **Konvencijoje ir jos protokoluose įtvirtintų teisių pažeidimo auka**,
- **gali pateikti Teismui individualią peticiją.**
- Aukštosios Susitariančios Šalys įsipareigoja niekaip netrukdyti veiksmingai pasinaudoti šia teise.

## 35 STRAIPSNIS.

### Priimtinoumo sąlygos/kriterijai:

- 1. Teismas gali priimti bylą nagrinėti tik po to, kai [...]
- - buvo panaudotos visos valstybės vidaus teisinės gynybos priemonės,
- ir
- - ne vėliau kaip per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai buvo priimtas galutinis sprendimas.

# 35 STRAIPSNIS

## Priimtinoumo sąlygos/kriterijai:

- 2. Europos Žmogaus Teisių Teismas (EŽTT) nepriims peticijos, jei ji:
  - a) anoniminė; arba
  - b) pagal savo esmę tokia pati, kurią Teismas jau svarstė arba, kuri jau buvo perduota kitai tarptautinei tyrimo ar ginčo sprendimo institucijai ir, jeigu peticijoje nėra jokių bylai reikšmingų naujų duomenų.
- Naujas 15 Protokolas (dar neįsigaliojęs) trumpina peticijos pateikimo terminą iki 4 mėn.

# 35 STRAIPSNIS

## Priimtino s sąlygos:

- **3. EŽTT paskelbia nepriimtina kiekvieną individualią peticiją, jei:**
  - a) peticija nesuderinama su Konvencijos ir jos protokolų nuostatomis,
  - yra aiškiai nepagrįsta
  - arba
  - pateikta piktnaudžiaujant individualios peticijos teise
- **(TAI 3 atskiri pagrindai); arba**

# 35 STRAIPSNIS.

## Priimtimumo sąlygos/kriterijai:

- b) **pareiškėjas nepatyrė didelės/žymios žalos** (NAUJAS kriterijus, įvestas 2010 m. įsigaliojusiu 14 EŽTK Protokolu),
- išskyrus atvejus, kai
- iš **pagarbos žmogaus teisėms** pagal Konvenciją peticiją reikia nagrinėti iš esmės,
- ir su sąlyga,
- kad byla negali būti atmesta šiuo pagrindu, **jei ji nebuvo tinkamai išnagrinėta valstybės nacionalinio teismo** (šis kriterijus naikinamas pagal 15 Protokolą).

## EŽTK 35 straipsnio 4 dalis:

- **4. Teismas atmes kiekvieną peticiją, jeigu manys ją esant nepriimtina.**
- **Toks sprendimas gali būti priimtas bet kurioje proceso stadijoje.**



# EŽTT statistika 2018 m.:

- **Europos Žmogaus Teisių Teismas ATMETA LABAI Daug bylų (NEPRIIMA):**
- 2018 - 40,023 peticijų buvo atmesta kaip nepriimtinos.
- VIENO TEISĖJO sudėties teismas atmetė (paskelbė nepriimtiniomis) NET 33,181 peticijų 2018 m.
- 2019 – atmesta 35,950 peticijų.
- Galutinių sprendimų 2019 m. priimta 2035 bylose.

# EŽTT statistika 2018 m.:

## 1. Applications allocated to a judicial formation

[round figures (50)]

|                        | 2018  | 2017  | +/-  |
|------------------------|-------|-------|------|
| Applications allocated | 43100 | 63350 | -32% |

## 2. Interim procedural events

|                                                    | 2018 | 2017 | +/- |
|----------------------------------------------------|------|------|-----|
| Applications communicated to respondent Government | 7644 | 7225 | 6%  |

## 3. Applications decided

|                                            | 2018  | 2017  | +/-  |
|--------------------------------------------|-------|-------|------|
| By decision or judgment                    | 42761 | 85951 | -50% |
| - by judgment delivered                    | 2738  | 15595 | -82% |
| - by decision (inadmissible or struck out) | 40023 | 70356 | -43% |

# EŽTT statistika 2019 m. lapkričio 30 d.:

## 1. Applications allocated to a judicial formation

[round figures (50)]

|                        | 2019  | 2018  | +/- |
|------------------------|-------|-------|-----|
| Applications allocated | 41850 | 40650 | 3%  |

## 2. Interim procedural events

|                                                    | 2019 | 2018 | +/-  |
|----------------------------------------------------|------|------|------|
| Applications communicated to respondent Government | 5868 | 7401 | -21% |

## 3. Applications decided

|                                            | 2019  | 2018  | +/-  |
|--------------------------------------------|-------|-------|------|
| By decision or judgment                    | 37985 | 39189 | -3%  |
| - by judgment delivered                    | 2035  | 2565  | -21% |
| - by decision (inadmissible or struck out) | 35950 | 36624 | -2%  |

## 4. Pending applications [round figures (50)]

|                                                  | 30/11/2019 | 1/1/2019 | +/- |
|--------------------------------------------------|------------|----------|-----|
| Applications pending before a judicial formation | 59850      | 56350    | 6%  |

# Individualus Konstitucinis skundas Lietuvoje:

- Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija)
- kiekvienas asmuo
- turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų,
- jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir
- šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones.
- Šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Konstitucinio Teismo (KT) įstatymas.

Nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. – individualaus skundo į KT teisė:

- LR Konstitucijos 106 ir 107 str. pakeitimo įstatymas,
- kuriuo Konstitucijos 106 str. 4 dalyje
- įtvirtinta kiekvieno asmens teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą su individualiu konstituciniu skundu,
- įsigaliojo 2019 m. rugsėjo 1 d.

# Konstitucijos 105 straipsnio 1 dalis:

- Konstitucijos 105 str. 1 dalis - KTeismas nagrinėja ir priima sprendimą, ar neprieštarauja LR Konstitucijai **LR įstatymai ir kiti Seimo priimti aktai,**
- o šio straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad KT taip pat nagrinėja, ar neprieštarauja Konstitucijai ir įstatymams
- **Respublikos Prezidento aktai ir**
- **Respublikos Vyriausybės aktai.**

# Prašymų priėmimo KT-e sąlygos/reikalavimai prašymams:

- **KT įstatymo 65 str. (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 d.:**
- asmuo turi teisę paduoti Konstituciniam Teismui prašymą ištirti įstatymų ar kitų Seimo priimtų aktų, Respublikos Prezidento aktų, Vyriausybės aktų atitikties Konstitucijai arba įstatymams, jeigu:
  - 1) **tų aktų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir**
  - 2) **šis asmuo pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynbos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą,** ir, išnaudojus visas įstatymuose numatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes,
  - **yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas, ir**
  - 3) **nuo šios dalies 2 punkte nurodyto teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.**

# Prašymų priėmimo KT-e sąlygos/reikalavimai prašymams:

- LR Konstitucijos 106 ir 107 str. pakeitimo įstatymas, kuriuo Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta kiekvieno asmens teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą, įsigaliojo 2019 m. rugsėjo 1 d.
- 8. KT - nuo 2019 m. rugsėjo 1 d. teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 str. 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų
- įgijo tik tie asmenys, dėl kurių priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas dėl jų konstitucinių teisių ar laisvių pažeidimo įsiteisėjo 2019 m. gegužės 1 d. ir vėliau.



# KT doktrina:

- Konstitucijos 106 str. 4 d. nurodytų asmenų, dėl kurių priimtas
- galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas įsiteisėjo
- anksčiau nei 2019 m. gegužės 1 d.,
- **prašymai pagal Konstituciją yra nežinybingi Konstituciniam Teismui**
- (*inter alia* 2019 m. spalio 10 d. sprendimai Nr. KT29-A-S18/2019 ir Nr. KT30-A-S19/2019, 2020 m. sausio 15 d. sprendimas Nr. KT3-A-S3/2020, 2020 m. sausio 22 d. sprendimas Nr. KT9-A-S9/2020).

# Pavyzdžiai/ Atsisakymas priimti prašymus pagal KT įstatymo 69 str. 1 d. 2 p. (prašymai **nežinybingi**)

- 1) KT 2019 m. spalio 10 d. sprendimas Nr. KT29-A-S18/2019:
- KT - Galutinės ir neskundžiamos Lietuvos apeliacinio teismo nutartys pagal pareiškėjo skundus priimtose ir įsiteisėjo 2015 m. kovo 30 d. ir 2018 m. birželio 13 d., t. y. anksčiau nei 2019 m. gegužės 1 d.
- 2) KT 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT73-A-S59/2019 (vienas iš ginčijamų aspektų):
- KT - Pareiškėjos prašyme nurodytus kasacinius skundus dėl Kauno apygardos teismo 2018 m. gegužės 16 d. nutarties baudžiamojoje byloje LAT atsisakė priimti 2018 m. rugpjūčio 10 d. ir 2018 m. rugsėjo 10 d. nutartimis, t. y. anksčiau nei 2019 m. gegužės 1 d.

# Minėtas KT 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT73-A-S59/2019:

- Pareiškėjos prašyme nurodytus kasacinius skundus dėl Kauno apygardos teismo 2018 m. gegužės 16 d. nutarties baudžiamojoje byloje Lietuvos Aukščiausiasis Teismas atsisakė priimti
- 2018 m. rugpjūčio 10 d. ir 2018 m. rugsėjo 10 d. nutartimis,
- t. y. anksčiau nei 2019 m. gegužės 1 d.
- Taigi jei pareiškėja prašytų ištirti **teisės akto, kurio pagrindu priimtas apkaltinamasis nuosprendis** baudžiamojoje byloje **galėjo pažeisti** jos konstitucines teises ar laisves,
- atitiktį Konstitucijai,
- toks prašymas **būtų nežinybingas** Konstituciniam Teismui.

KT 2020 m. sausio 22 d. sprendimas Nr. KT9-A-S9/2020  
(vienas iš aspektų):

- Dėl pareiškėjo prašymo dalies, kurioje pareiškėjas prašo ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja VGTPĮ 14 straipsnio 7 dalis, pažymėtina, kad
- galutinė ir neskundžiama LVAT nutartis ginčijamu aspektu **priimta 2019 m. balandžio 17 d., t. y. iki 2019 m. gegužės 1 d.**
- Vadinasi, **ši prašymo dalis yra nežinybinga KT-ui.**

# KT doktrina:

- KT - pagal Konstitucijos 106 str. 4 dalį 2019 m. rugsėjo 1 d. asmenys įgijo teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą KT įstatyme nustatyta tvarka,
- *inter alia* per šio įstatymo 65 str. 2 d. 3 p. nustatytą terminą,
- t. y. nepraėjus daugiau kaip keturiems mėnesiams nuo galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos
- (*inter alia* 2019 m. spalio 17 d. sprendimas Nr. KT35-A-S24/2019, 2020 m. sausio 22 d. sprendimas Nr. KT9-A-S9/2020).

# Teisė kreiptis į KT:

- KT - teisė kreiptis į KT įgyvendinama šiam asmeniui **išnaudojus visas teisinės gynybos priemones** ir kitomis KT įstatyme nustatytomis sąlygomis (Konstitucijos 106 str. 4 d. (2019 m. kovo 21 d. redakcija)),
- **inter alia per šiame įstatyme nustatytą terminą** (2019 m. lapkričio 25 d. nutarimas, 2020 m. sausio 16 d. sprendimas Nr. KT6-A-S6/2020).
- Taigi, be kitų sąlygų, Konstitucijos 106 str. 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodyto asmens
- **teisė kreiptis į Konstitucinį Teismą turi būti įgyvendinta per KT įstatyme nustatytą terminą,**
- **kuris yra susietas su galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo diena.**

**Minėtas KT 2020 m. sausio 22 d. sprendimas Nr. KT9-A-S9/2020 – ginčijami 3 aspektai, vienas iš jų – ABTĮ 158 str. 2 d.:**

- **KT įstatymo 65 str. 2 d. - asmuo turi teisę kreiptis į KT, jei nuo galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos **nepraėjo daugiau kaip keturi mėnesiai.****
- **Prašymas KT-ui - 2019 m. spalio 24 d., o galutinė ir neskundžiama LVAT nutartis priimta 2019 m. gegužės 22 d.**
- **TAIGI pareiškėjas praleido kreipimosi į KT terminą, kiek tai susiję su ginčijama ABTĮ 158 str. 2 dalimi.**

# KT doktrina/itin dažnai pateikiami nepriimtini skundai:

- Pagal Konstituciją **KT nesprendžia**,
- ar teismų sprendimai neprieštarauja Konstitucijai ir (ar) įstatymams,
- taip pat neturi įgaliojimų peržiūrėti teismų išnagrinėtų bylų ir panaikinti (pakeisti) teismų sprendimų.
- **Prašymai išspręsti tokius klausimus yra nežinybingi KT-ui**
- (*inter alia* 2019 m. spalio 9 d. sprendimas Nr. KT27-A-S16/2019, 2019 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. KT42-A-S30/2019, 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT87-A-S72/2019).



# KT 2019 m. spalio 9 d. sprendimas Nr. KT27-A-S16/2019:

- Pareiškėjas **prašo peržiūrėti Vilniaus miesto apylinkės teismo išnagrinėtas bylas**, t. y. civilinę bylą ir baudžiamąją bylą, ir panaikinti atitinkamus apylinkės teismo sprendimus (įskaitant 2011 m. birželio 30 d. nutartį), kadangi Vilniaus miesto apylinkės teismas, pareiškėjo nuomone, pažeidė LR Konstituciją.
- KT nesprendžia, ar teismų sprendimai neprieštarauja Konstitucijai ir (ar) įstatymams, taip pat neturi įgaliojimų peržiūrėti teismų išnagrinėtų bylų ir panaikinti (pakeisti) teismų sprendimų.
- Tokie prašymai yra nežinybingi Konstituciniam Teismui.
- **Išvada** - yra pagrindas atsisakyti nagrinėti pareiškėjo prašymą.

# KT 2019 m. lapkričio 27 d. sprendimas Nr. KT54-A-S40/2019:

- Pareiškėjas **prašo panaikinti** Klaipėdos apygardos **teismo 2009 m. birželio 29 d. sprendimą**.
- Šiuo sprendimu pareiškėjo reikalavimai dėl individualių administracinių aktų panaikinimo ir nuosavybės teisių į žemę atkūrimo [...] buvo teismų atmesti.
- **Lietuvos apeliacinis teismas 2010 m. gegužės 24 d. nutartimi minėtą Klaipėdos apygardos teismo sprendimą **paliko nepakeistą**.**
- **Prašymas **nežinybingas** Konstituciniam Teismui pagal KT įstatymo 69 str. 1 d. 2 punktą. Atsisakyta priimti.**

# 2020 m. sausio 22 d. Nr. KT11-A-S11/2020:

- Pareiškėjas prašo įvertinti, ar Konstitucijai neprieštarauja **Laisvės atėmimo vietų ligoninės veiksmai** ir Regionų apygardos administracinio teismo 2019 m. kovo 15 d. sprendimas.
- Pagal Konstituciją **KT kompetencijai nepriskirta vertinti kity institucijų (ne Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės) priimtų aktų atitikties Konstitucijai ir (ar) įstatymams** (*inter alia* 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT79-A-S64/2019).
- **KT nesprendžia, ar teismų sprendimai neprieštarauja Konstitucijai ir (ar) įstatymams, taip pat neturi įgaliojimų peržiūrėti teismų išnagrinėtų bylų ir panaikinti (pakeisti) teismų sprendimų.**
- Prašymai išspręsti tokius klausimus yra nežinybingi Konstituciniam Teismui (*inter alia* 2019 m. spalio 9 d. sprendimai Nr. KT27-A-S16/2019 ir Nr. KT28-A-S17/2019, 2019 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. KT42-A-S30/2019).

# KT 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT69-A-S55/2019:

- Pareiškėjas prašo įvertinti, ar LR žemės ūkio ministerija ir Nacionalinė mokėjimo agentūra, neskirdamos paramos jo ekologiniam ūkininkavimui, laikėsi LR teisės aktų reikalavimų ir nepažeidė pareiškėjo teisių.
- Pagal Konstituciją KT neturi įgaliojimų vertinti kitų institucijų (ne Seimo, Respublikos Prezidento ar Vyriausybės) priimtų aktų atitikties Konstitucijai ir (ar) įstatymams.
- **Prašymai išspręsti tokius klausimus yra nežinybingi Konstituciniam Teismui**
- (*inter alia* 2019 m. lapkričio 13 d. sprendimai Nr. KT46-A-S33/2019 ir Nr. KT47-A-S34/2019, 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KT61-A-S47/2019).

KT 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT73-A-S59/2019 – vienas iš prašymo aspektų:

- Pareiškėja taip pat prašo ištirti vidaus reikalų ministro įsakymų atitiktį Konstitucijai.
- Pagal Konstituciją asmuo turi teisę kreiptis į KT ne dėl visų aktų atitikties Konstitucijai ir (ar) įstatymams, **o tik dėl tų, kurie nurodyti Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse.**
- **KT neturi įgaliojimų vertinti ministru išleistų teisės aktų, kitų žemesnės galios aktų atitikties Konstitucijai ir (ar) įstatymams**
- (1999 m. lapkričio 9 d., 2005 m. rugsėjo 20 d. sprendimai, 2019 m. lapkričio 13 d. sprendimas Nr. KT46-A-S33/2019).
- **Prašymai išspręsti tokius klausimus nežinybingi Konstituciniam Teismui.**

2020 m. sausio 22 d. Nr. KT9-A-S9/2020 –  
vienas iš šiame sprendime KT nagrinėtų aspektų:

- Konstitucijos 106 str. 4 d. nurodytas asmuo turi teisę kreiptis į KT su prašymu ištirti, ar Konstitucijai ir (ar) įstatymams neprieštarauja
- tik tokie Konstitucijos 105 str. 1 ir 2 dalyse nurodyti aktai, kurių pagrindu priimtas sprendimas galėjo pažeisti jo konstitucines teises ar laisves;
- asmuo neturi teisės kreiptis į KT [...], jeigu nebuvo priimta tokio sprendimo
- (*inter alia* 2019 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. KT43-A-S31/2019, 2019 m. gruodžio 11 d. sprendimas Nr. KT62-A-S48/2019, 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT87-A-S72/2019).

**2020 m. sausio 22 d. Nr. KT9-A-S9/2020 – vienas iš šiame sprendime KT nagrinėtų aspektų- nėra sprendimo:**

- Dėl prašymo dalies ištirti, ar Konstitucijai neprieštarauja **ABTĮ 158 straipsnio 3 dalis**, pažymėtina,
- kad **sprendimai**, kuriuos pareiškėjas nurodo kaip galimai pažeidusius jo konstitucines teises ar laisves, buvo priimti ne ginčijamos nuostatos pagrindu.
- **KT išvada** - pareiškėjas neturi teisės kreiptis į KT-ą su tokiu prašymu.
- Pagal KT įstatymo 69 str. 1 d. 1 punktą KT sprendimu atsisako nagrinėti prašymą, **jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčio teisės kreiptis į KT**.
- KT - **yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti** šią pareiškėjo prašymo dalį.

# KT 2019 m. spalio 22 d. sprendimas Nr. KT37-A-S26/2019 – teisinės gynybos priemonių išnaudojimo sąlyga:

- Pagal Konstituciją ir Konstitucinio Teismo įstatymą
- asmuo turi teisę kreiptis į KT dėl Konstitucijos 105 str. 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų **tik tada,**
- kai jis laikydamasis įstatyme nustatytos tvarkos pasinaudojo visomis įstatymuose nustatytomis savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonėmis, įskaitant teisę kreiptis į teismą, ir,
- jam išnaudojus visas įstatymuose nustatytas teismo sprendimo apskundimo galimybes,
- yra priimtas galutinis ir neskundžiamas teismo sprendimas.
- KT - Sprendžiant dėl pareiškėjo prašymo priėmimo pažymėtina, kad pagal ABTĮ įstatymo 33 str. 1 dalį, jeigu skundas (prašymas, pareiškimas) neatitinka šio įstatymo [...] nustatytų reikalavimų, nutartimi nustatomas terminas trūkumams pašalinti.
- Jeigu per teismo nustatytą terminą trūkumai nepašalinami, skundas (prašymas, pareiškimas) laikomas nepaduotu ir teisėjo nutartimi grąžinamas pareiškėjui.



# Teisinės gynybos priemonių išnaudojimo sąlyga:

- Pareiškėjas ABTĮ nustatyta tvarka nepašalino Vilniaus apygardos administracinio teismo ir LVAT nutartyse nustatytų skundo trūkumų, todėl jo skundas laikytas nepaduotu ir grąžintas pareiškėjui.
- KT – taigi pareiškėjas prieš kreipdamasis į KT neišnaudojo visų ABTĮ nustatytų savo konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonių.
- Pagal KT įstatymo 70 str. 1 d. 2 punktą prašymas grąžinamas pareiškėjui, jeigu [...] asmuo neišnaudojo visų įstatymuose nustatytų konstitucinių teisių ar laisvių gynybos priemonių, įskaitant teisę kreiptis į teismą.
- Prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į KT bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.

KT 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT73-A-S59/2019 – vienas iš ginčijamų aspektų:

- Dėl pareiškėjos ginčijamų BPK, Teismų įstatymo, Prokuratūros įstatymo nuostatų atitikties Konstitucijai -
- šių aktų pagrindu nėra priimtų teismų sprendimų, kurie galėjo pažeisti pareiškėjos konstitucines teises ar laisves,
- Pareiškėja neturi teisės kreiptis į KT su prašymu ištirti, ar minėti įstatymai neprieštarauja Konstitucijai;
- pagal KT įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 punktą KT savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą,
- jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčių teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

# Itin svarbus KT 2020 m. sausio 20 d. sprendimas Nr. KT7-A-S7/2020:

- [...] jeigu **asmuo nepašalino prašymo (jo dalies) trūkumų** KTįstatymo 24 str. 4 dalyje nustatytu atveju ir terminais, **toks prašymas (jo dalis) grąžinamas pareiškėjui.**
- 16. Pagal KT įstatymo 70 str. 2 dalį prašymo grąžinimas neatima teisės kreiptis į KT bendra tvarka, kai bus pašalinti buvę trūkumai.
- **Konstitucinis Teismas konstatavo 2020 m. sausio 16 d. sprendime Nr. KT6-A-S6/2020**, kad pagal KT įstatymo 70 str. 2 d. prašymo grąžinimas neatima teisės prašymo trūkumų per nustatytą terminą nepašalinusiam Konstitucijos 106 str. 4 dalyje nurodytam asmeniui **kreiptis į KT bendra tvarka tik tuo atveju, jeigu jis gali įgyvendinti šią savo teisę,**
- *inter alia* per šio įstatymo 65 str. (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 d. 3 punkte nustatytą terminą, t. y. nuo galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo įsiteisėjimo dienos nepraėjus daugiau kaip keturiems mėnesiams.
- Prašymo grąžinimas nepašalinusiam trūkumų asmeniui **nesuteikia teisės kreiptis į KT bendra tvarka, jeigu šis asmuo nebegali įgyvendinti šios savo teisės pateikdamas naują prašymą KT-ui** KTįstatyme nustatytomis sąlygomis, *inter alia* per nustatytą terminą.

# Išvados:

- Daug priimtumo sąlygų ir kriterijų tiek individualioms peticijoms į tarptautinius organus, tiek į Konstitucinį Teismą.
- Gana sunku išpildyti visas priimtumo sąlygas.
- Kreipimosi į KT terminas taikomas **tik vieninteliam subjektui**, kuris šiuo požiūriu išskiriamas iš kitų subjektų, turinčių teisę kreiptis į KT – tai Konstitucijos 106 str. 4 d. nurodytas **ASMUO**.
- KT-o prašymo grąžinimas trūkumams šalinti **nesustabdo** bendrojo nustatyto 4 mėnesių termino kreiptis į KT.